

vezilo

GLASILO DELOVNIH LJUDI DO BETI, KOMET

Glas šestih milijonov

Sindikalna osnovna organizacija metliškega Komet je na svojem letnem občnem zboru, ki je bil 18. februarja 1983 sprejela program dela za leto 1983, ki temelji na treh najpomembnejših nalogah, opredeljenih že na 10. Kongresu Zveze sindikatov Slovenije.

V prvem sklopu nalog so bistvena vprašanja pridobivanja dohodka ter delitev dohodka in osebnih dohodkov. Načelo delitve dohodka mora temeljiti na živem in minulem delu, kar pomeni, da bomo morali pospešeno dograjevati sistem delitve po delu, verjetnost pa je, da bomo ne glede na vse, kar smo že na tem področju naredili, morali razmišljati in poiskati nov sistem za obračun osebnih dohodkov. Res je, da dobi vsak zaposleni tudi dodatek za delovno dobo in stalnost v delovni organizaciji, vendar to ni pravo uveljavljanje minulega dela.

Na tem področju bomo morali zakon o minulem delu s papirja preliti v življenje. Razvid del in nalog, ki bi moral biti podlaga za vodenje prave kadrovske politike in za ocenjevanje zahtevnosti del in nalog, še nismo dokončno opravili, zato

Vpis v šolo

Srednja šola tekstilne usmeritve Metlika je razpisala za šolsko leto 1983/84 šestdeset učnih mest v srednjem programu in trideset v skrajšanem. Zdaj že prihajajo prijave in kaže, da bodo razpisana mesta tudi polnoštevilno zasedena.

se bo tudi na tem področju OOZS močno angažirala.

Naloge, ki izhajajo iz družbenoekonomskega položaja delavca, zavezujejo sindikat, da se ne samo v naši delovni organizaciji, ampak tudi na nivoju celotne Jugoslavije, vključi v soodločanje pri vseh podražitvah, ki ogrožajo življenjski standard zaposlenih. Na eni izmed zadnjih sej Sveta zveze sindikatov Jugoslavije je Josif Franič med drugim dejal tudi to: „Nevzdržno je, da o podražitvah ne odločajo niti delavci niti sindikat. Zato sindikat v prihodnje ne

sme več dovoljevati, da bo imel v skupnosti za cene samo en glas proti stotim drugim delegatom. Glas sindikata je pri odločanju o cenah glas šestih milijonov ljudi, zato zahtevamo, da je upoštevan“.

Aktivna politika sindikata narekuje tudi, da izpeljemo vrsto drugih ukrepov za krepitev materialne in socialne varnosti delavcev. Razmišljati moramo, kako bomo povečali najnižje osebne dohodke, kdo od ogroženih bo dobil pomoč pri doplačilu stanarin itd.

REVIJA V ROGANCU – V motelu Roganc v Dugi Resi je pripravil naš izobraževalni center modno revijo, na kateri so bili prikazani v glavnem nagrajeni modeli s sejmov. Pa tudi kopalke. Velika restavracija je bila nabito polna, revija je po prepričanju vseh uspela, gost večera Ivo Serdar – Štef s Klanjca pa je navdušil in spravil v smeh vse prisotne. Poleg modelov Beti so manekenke Vesna, Ljubica, Tamara in Andreja nosile še kostume in obleke karlovske kreatorke Branke Latina. Izbrali so tudi miss večera. To je postala Ivanka iz Karlovca, ki je dobila za nagrado obleko Branke Latina. V Izobraževalnem centru razmišljajo, da bi pripravili kaj podobnega tudi jeseni, seveda z novo kolekcijo. Več o reviji boste našli na strani, kjer smo pripravili fotoreportažo.

V tretji skupini nalog se je sindikat odločil, da izboljša sistem informiranja delavcev. Pri tem bomo morali tesneje sodelovati z uredniškim odborom Vezila, poskusiti vpeljati tedenske ali pa ob pomembnejših dogodkih hitre novice, ki bodo prišle do slehernega delavca.

Res je, da smo na tem področju že veliko storili, saj je bilo še pred nekaj leti to področje bela lisa, vendar nas še čakajo naloge, ki bodo, če jih bomo pravočasno uresničili, izboljšale tudi informiranost delavca. Vpliv delavca se bo moral dokazati in občutiti tudi na tem področju.

S tem bomo zaprli usta nekaterim posameznikom, ki že glasno govorijo, da v naši samoupravni družbi delavska organizacija ni potrebna.

Zavedati se moramo, da imajo vse ostale strukture v naši družbi svoje organizacije, da pa je sindikat le tista sila, ki skupaj z zvezo komunistov organizira ves delavski razred v močno organizacijo. Močan delavski razred pa je porok za razvoj bratstva in enotnosti med narodi in nacionalnostmi v naši samoupravni socialistični družbi. To je moč, ki jo tudi vse ostale nasprotne sile ne bodo uničile.

J. N.

Lauterbach v Metliki

Ne bo odveč, če ponovimo: od 22. do 24. aprila bo gostovala v Metliki folklorna skupina iz nemškega mesta Lauterbach, to je iz kraja, kjer je bila lani metliška folklorna skupina na tamkajšnjem festivalu. Gostje iz Lauterbacha bodo večkrat nastopili na Vinski vigredi, odpeljali pa se bodo tudi v Črnomelj in Semič, kjer bodo reklamirali razstavo belokranjskih vin.

V Metliki bodo gostje članov društva Ivan Navratil: pri njih bodo prenočevali. Nemške prijateljke bo sprejel tudi predsednik metliške občinske skupščine Janez Gačnik, in sicer v poročni dvorani, drugače pa jim bodo razkazali gostitelji naše zgodovinske in kulturne znamenitosti.

Mimogrede: prav in lepo bi bilo, če bi mi domačini poskrbeli za videz svojega kraja in okolice. Vsakdo naj poskrbi za red okoli svoje hiše, pa bo mesto kot iz škatlice.

Presenetljive obljube

Tokrat smo šli med delavce tovarne Beti iz Metlike z nekoliko drugačno anketo. Spraševali smo jih, kaj menijo o spremembah, o katerih je tekla beseda na eni zadnjih sej direktorjev, o spremembah torej, ki pomenijo zlasti izboljšanje delovnih in življenjskih pogojev neposrednih delavcev. Te novice so direktorji zapisali kot sklepe, obljubili pa, da se bodo začeli izvajati v začetku prihodnjega meseca (anketa je bila izvedena marca). Ker so želeli direktorji svoje delavce nekoliko presenetiti, sklepnih misli niso obešali na veliki zvon, zato so bili mnogi anketiranci precej presenečeni nad novostmi.

In zakaj pravzaprav gre? Prva izmed petih sprememb je, da bo od prihodnjega meseca malica v tovarniški menzi zastoj, in da bodo delavcem, ki bodo lahko izbrali izmed petih menujev – dva do tri izmed njih bodo „mesnati“, stregli k mizam.

Osebnih dohodki v neposredni proizvodnji se bodo dvignili za 40 odst., v pisarnah pa bodo ostali na enaki ravni kot doslej.

Vsak izmed delavcev si bo lahko na mesec izbral v tovarniški trgovini blaga in izdelkov v vrednosti 1.000 dinarjev, ki jih ne bo plačal.

Končno bo začela z obratovanjem tudi zobna ambulanta, v kateri bodo usluge zastoj, čakalna doba pa enaka ničli, saj bodo, če bo naval velik, zaposlili dva zobozdravnika.

In poslednja novost: zaradi popravila mostu na Otovcu bo začasno zaprta železniška proga Novo mesto – Karlovac. Zato bo odslej vse delavce, ki so se vozili v službo z vlakom in imajo do tovarne dlje kot 15 kilometrov, prihajal iskat na dom voznik s službenim osebnim avtomobilom.

FRANJO KNEZETIĆ, pletilec: „Kar se tiče malice, je to nedvomno dobra odločitev. Predvsem za delavce nočne izmene je pomembno, da lahko izbirajo med več menuji, pa tudi ostali bi bili bolj zadovoljni, saj je sedaj mnogo nezadovoljnih. Kljub temu da je stabilizacija, pri jedi ne bi smeli „šparati“. Predlagal bi le en popravek: da še naprej ostane samopostrežna restavracija, saj se mi zdi, da postrežba k mizam ni potrebna.“

DANICA VUJČIĆ, sortirka: „Da bi bila malica zastoj? Ne, to bi pomenilo prevelike stroške za delovno organizacijo, pet menujev pa preveliko obremenitev za kuharice. Saj tudi doma nimamo na voljo pet različnih jedi ob vsakem obroku! Strinjam pa se, da bi jedila stregli k mizam, saj bi s tem pomagali zlasti starejšim delavkam, ki sedaj med mizami lovijo ravnotežje s pladnji.“

VERA JAKLIČ, polagalka blaga: „Sicer še nisem nič slišala o prevozih na delo s službenim avtomobilom, a se strinjam s takšno rešitvijo. Nekako delavci morajo priti na delo in prav je, da jih pride kdo iskat. Seveda bodo s tem tudi izdatki, vendar še vedno manjši, kot če delavci sploh ne bi prišli delat.“

VERA KOSTELEC, šivilja: „V proizvodnji najbolj delamo, saj ne smemo niti pomisliti na postavljanje, če želimo doseči normo. V pisarnah imajo glede na to, kar naredijo, dovolj visoke osebne dohodke. Ko bodo povišali naše osebne dohodke, nam bo prišlo to še kako prav. Saj za pet stotakov danes v trgovini ne moreš kupiti takorekoč nič, stroški so tudi z otroškimi vrtcem, eno plačo pa tako in tako porabimo za bencin.“

ALOJZIJA ŠTUPAR, pregledovalka surovega pletiva: „To, da bi si vsak delavec izbral v tovarniški trgovini blago zastoj, bi bilo za delavce veliko darilo v današnji druginji. Po drugi strani bi bil za delovno organizacijo velik izdatek. Ne vem, kako bi tovarna to zmogla, toda če so se direktorji tako odločili, že vedo, kako bodo to izpeljali.“

MALČI GOVEDNIK, pregledovalka surovega pletiva: „V Novoteksu delavci večkrat dobijo blago in prav je, da so se tudi pri nas odločili tako. Sicer kolegij večkrat kaj predlaga, potem pa se uresniči ali pa tudi ne. Upam, da se tokrat bo. Ta darila bi bila dobrodošla zlasti za tiste z nizkimi osebnimi dohodki, čeprav bi jih gotovo vzeli tudi tisti z višjimi. Predlagam pa, da bi v enem mesecu dobili paket le delavci enega tozda, saj bi bila sicer obremenitev za kolektiv prevelika.“

MARIJA NEMANIĆ, delavka: „Že dolgo časa čakamo na zobno ambulanto v okviru delovne organizacije. Doslej se je o tem le govorilo, upam, da se bo sedaj zares uresničilo. Za delavce bo najbrž najbolj pomembno to, da ne bo čakalne dobe, ki je sedaj v zdravstvenem domu predolga.“

ZDENKA ŠUKLJE, šivilja: „Prav pri nas v konfekciji imamo nizke osebne dohodke in bi bili zadovoljni s povišanjem. Ne vem pa, kako bi na to gledali v pisarnah. Jaz kot delavka bi bila na boljšem, režijski delavci pa bi bili prikrajšani, zato menim, naj bi zvišali osebne dohodke tudi v pisarnah, pa četudi za manjši odstotek kot neposrednim delavcem.“

MARIJA JANKOVIĆ, mojstrica šivalnice: „V drugih tovarnah imajo celo lastne zdravnike, ne le zobozdravnike. Če ne bo vrst, bodo delavci lahko „skočili“ k zobozdravniku kar med delovnim časom. Vsakdo bo šel še toliko rajši, ker bodo usluge zastoj.“

TEREŽIJA VARDIJAN, sortirka: „Da bi s službenim avtomobilom prihajali po delavce na dom – to bi bila nekoliko draga vožnja. Toda – če ni druge rešitve... Bolje je, da tako rešijo zadrego, kot da si delavci samo iščejo prevoz. Če se bo peljalo hkrati več delavcev, se bo to gotovo splačalo.“

Lepo je delati v Beti, ko je 1. april...

VRTIČKARJI – Otroci so zmeraj zanimivi, še posebno pa takrat, ko nastopajo na odru. Naše delavke so razveselili ob osmem marcu. Poželi so veliko aplavza. (Foto: B. Matkovič)

Po sledih nekega dneva

Dan žena je za nami. Polegli so se veseli vzkliki, glasovi harmonike, ovenelo je cvetje, prinešeno s čestitkami, željami, obljubami. Spet se je življenje vrnilo v stare tirnice, čakajoč na nov mejnik v borbi žena za enakopravnost, na 8. marec 1984.

Pa bo res do takrat vse čisto po starem? So res 8. marci, ki jih v naši enakopravni in samoupravni skupnosti praznujemo

JLA V ZDRAVSTVU

JLA ima dobro razvito zdravstveno službo, ki pomaga predvsem pripadnikom oboroženih sil, zanimivo pa je, da se je njenih zdravstvenih zmogljivosti posluževalo tudi 36.000 civilistov ali 40 odstotkov vseh zdravljenih. V zdravstvenih ustanovah JLA so opravili več kot 560.000 specialističnih pregledov in več kot 2,9 milijona diagnostično-terapevtskih postopkov, to pa je znaten prispevek k zdravstvenemu stanju občanov.

JLA V STABILIZACIJSKIH PRIZADEVANJH

V zadnjih treh letih je JLA uspelo zmanjšati porabo goriva za lastne potrebe za 12,4 odstotka, z lastnimi tehničnimi in inženirskimi zmogljivostmi pa

že toliko let, le mejniki na življenjski poti, ali pa so hkrati tudi stopničke, ki nas vodijo vse više in više k tisti pravi enakopravnosti, ko si bosta mož in žena v družini, seveda sporazumno in v skladu s svojimi sposobnostmi in interesi, delila polno breme odgovornosti za družinsko življenje in vzgojo otrok?

In ko si bosta možki in ženska na delovnem mestu enakopravno delila samoupravljalne in upravljalne dolžnosti in delovne obveznosti in bosta za enako delo enako nagrajena, pri tem pa ju bo enako trla skrb, kako je doma z družino, kako je z nakupi in kako z družinskim proračunom? Ko se bosta oba lahko enakopravno in brez slabe vesti udeleževala večernih tečajev, dodatnega izobraževanja, kulturnih manifestacij, družabnih prireditev? Ko se bosta počutila povsem enakovredna člana naše družbe, pripravljena in zmožna prispevati zanjo enako veliko, vendar le tolikanj različno, kolikor je to pogojeno v njuni fiziologiji.

Ne, čisto po starem ne bo! Tudi letošnji osmi marec je bil, kljub težkemu času, ki s številnimi težavami pritiska na vse občutljive členke v naši družbi, stopnička naprej v urejanju odnosov med ljudmi. Morda prav zaradi teh težkih razmer, ko smo se nenadoma prebudili iz sladkih sanj, v katerih smo se že videli v lepši bodočnosti, in se zavedli, da smo še vedno na težki strmi poti, po kateri brez truda in lastnih žrtv navzgor ne bo šlo. Potrebnih bo pač še veliko takih stopnic, srečanj z resnico, da bomo spoznali, da je naša bodočnost v nas samih in da si njeno usodo delimo vsi enako.

N. S.

Občni zbor

Industrijsko gasilsko društvo Komet (Metlika) je imelo 3. marca 1983 redni letni občni zbor, na katerega smo povabili tudi predstavnike IGD iz Beti, Novoteksa, Novolesa iz GD Metlika, Rosalnice ter predstavnike Občinske gasilske zveze. Prisotne so bile tudi vse tri gasilske desetine in predstavniki družbeno političnih in samoupravnih organov podjetja.

Na občnem zboru smo pregledali delo v preteklem letu in sprejeli nove naloge.

Ugotovili smo, da smo zadane naloge za preteklo leto v celoti uresničili, razen nakupa opreme. Izboljšali smo sodelovanje s sosednjimi IGD in GD. Poudarjeno je bilo, da imamo popolno podporo vodstva in samoupravnih organov v naših

prizadevanjih, za kar se jim tudi zahvaljujemo.

Na občnem zboru smo izvolili novega tajnika, in sicer Marijo Trampuš.

V načrt dela za leto 1983 smo zapisali naslednje naloge:

1. Sodelovali bomo z OGZ Metlika,
2. Izvajali bomo gasilske vaje,
3. Sodelovali bomo na tekmovanjih,
4. Udeleževali se bomo posvetov in tečajev, ki jih bo organizirala OGZ Metlika,
5. Sodelovali bomo pri izvedbi akcije NNNP 1983,
6. V tednu požarne varnosti bomo izvedli prikazno vajo in demonstracijo gašenja z ročnimi aparati,
7. Izpopolnjevali bomo žensko in moško desetino,
8. Kupili bomo potrebno gasilsko orodje in opremo,
9. Sodelovali bomo s sosednjimi IGD in GD.

K. J.

MIROSLAV ŠTIMAC – Glavni direktor Beti Miroslav Štimac je govoril ob dnevu žena. Poudaril je velik prispevek žena k razvoju celotne družbe in naše delovne organizacije. Zahvalil se je ženam za ves njihov trud, prizadevanja in odrekovanja. Zazelel jim je veselo praznovanje njihovega praznika.

BANKA IN STANOVANJA:

Pot iz stiske

Morda nimate ustreznega stanovanja zase, za družino in potrebujete večje, morda bi radi zgradili svojo hišo? Pot do uresničitve teh želja pa navadno ni lahka. Povezana je z velikimi odrekami, predvsem pa boste morali preučiti vse možnosti, da bi prišli do takšnega stanovanja, ki vam bo omogočilo udobnejše življenje.

LJUBLJANSKA BANKA Temeljna dolenska banka Novo mesto je sprejela več aktov, ki določajo pogoje in načine, kako lahko dobite stanovanjsko posojilo.

Če v banki še nimate denarja, ne morete svojega stanovanjskega vprašanja rešiti takoj, temveč bo to mogoče v doglednem času. Zato vam priporočamo, da se čimprej vključite med **STANOVANJSKE VARČEVALCE**. Z varčevalno pogodbo se boste odločili, koliko boste privarčevali in kako dolgo nameravate varčevati. Po poteku varčevalne dobe vam bomo odobrili stanovanjsko posojilo po pogojih, ki jih določa **PRAVILNIK O STANOVANJSKIH POSOJILIH OBČANOM**.

Banka daje posojila po tem pravilniku za:

- pridobitev, nakup novih stanovanj ali stanovanjskih hiš od proizvajalcev stanovanj ali organizacij pooblaščenih za te posle

- nakup družbenih stanovanj, zgrajenih iz sredstev solidarnosti od stanovanjskih skupnosti

- graditev stanovanjskih hiš

- prenovi starih stanovanj ali stanovanjskih hiš, ki obsega obnovo ali zamenjavo gradbenih konstrukcij, instalacij, sanitarne opreme, ali izvedbo kvalitetnejših toplotnih izolacij oziroma racionalnejšega sistema ogrevanja, povečanje stanovanjskih površin

- pridobitev stanovanjske pravice na družbenih stanovanjih

- nakup stavbenega zemljišča

- plačilo prispevkov za komunalno opremljanje stavbenega zemljišča

- nakup starih stanovanjskih enot od fizičnih oseb pod pogojem, da prodajalec porabi kupnino le za nakup ali zidavo novih stanovanjskih enot
- preko banke.

Ljubljanska banka razvija namensko varčevanje že vrsto let.

V skladu z družbenim dogovorom o skupnih osnovah za

zagotavljanje in usklajevanje samoupravnih družbenoekonomskih odnosov na področju stanovanjskega gospodarstva v SR Sloveniji iz leta 1981 je namensko stanovanjsko varčevanje tudi eden izmed osnovnih pogojev za pridobitev stanovanjskega posojila v delovni organizaciji ali Samoupravni stanovanjski skupnosti.

Občan, ki namensko varčuje dinarska sredstva, dobi po poteku varčevalne dobe posojilo. Višina posojila se giblje med 140 in 800 % na privarčevana sredstva, odvisno od načina varčevanja (redni mesečni pologi ali enkratni polog) ter od časa trajanja varčevanja.

Zelo zanimivo pa je tudi **NAMENSKO VARČEVANJE V KONVERTIBILNIH DEVIZAH** za posojila za stanovanjske namene.

Višina posojila se giblje od 250 do 750 %, odvisno od načina varčevanja (redni mesečni pologi, enkratni polog) in časa varčevanja.

Občan lahko dobi posojilo tudi, če nepreklicno veže za določen čas dinarska sredstva, ali če proda banki konvertibilne devize ter nepreklicno veže njihovo dinarsko protivrednost.

VIŠINA POSOJILA ZNAŠA:

- 220 % na vezavo dinarskih sredstev

- 250 % na vezavo dinarske protivrednosti prodanih konvertibilnih deviz ter znesek posojila prenese na njegovo hranilno knjižico, ---s katerim občan poljubno razpolaga.

Poleg prej naštetih kreditnih ponudb, ki jo opravlja **LB Poslovna enota Metlika**, vam lahko ponudimo kredite tudi za različne druge namene.

Predlagamo vam, da se oglasite v kreditnem oddelku **LB Poslovne enote Metlika**, kjer boste dobili podrobnejše informacije. Pomagali pa vam bomo tudi z nasveti, pojasnili in odgovorili na najrazličnejša vprašanja, ki jih kot vemo iz prakse, ni malo.

Naj vas še opozorimo na novo storitev v naši banki. V svojo ponudbo storitev za občane uvajamo zanimivo novost: dinarske depozite z možnostjo vezave

- za dobo 3 mesece po 12 % obrestni meri

- za dobo 6 mesecev po 15 % obrestni meri.

Od 1. januarja 1983 dalje veljajo nove obrestne mere za dinarske hranilne vloge, vezane

- nad 1 leto 18 %
- nad 2 leti 23 %
- nad 3 leta 28 %

Podrobnejša pojasnila boste dobili na okencih Ljubljanske banke **TDB Novo mesto Poslovne enote METLIKA**.

Pravico do to vrstnega posojila imajo občani, ki izpolnjujejo sledeče pogoje:

- da prejemajo osebne dohodke oziroma pokojnino preko naše banke

- da so vključeni v namensko stanovanjsko varčevanje že 18 mesecev in imajo privarčevanih najmanj 24.000,00 din

- da so že dobili stanovanjsko posojilo na osnovi namenskega varčevanja

- da imajo že najmanj dve leti neprekinjeno na hranilni knjižici sredstva, ki jih nameravajo vezati, oziroma na devizni hranilni knjižici ali deviznem računu sredstva, ki jih nameravajo odprodati.

Najkrajša odplačilna doba stanovanjskih posojil je 3 leta, najdaljša 20 let. Obrestna mera je zelo ugodna.

Občani, ki bi se raje odločili za namensko dinarsko varčevanje, pa dobijo posojilo po sledeči lestvici:

varčevalna doba – leta	varčevanje z mesečnimi pologi	varčevanje z enkratnim pologom
2	300 %	350 %
3	350 %	400 %
4	400 %	450 %
5	450 %	500 %
6	550 %	600 %
7	600 %	650 %
8	650 %	700 %
9	700 %	750 %
10	750 %	800 %

LJUBLJANSKA BANKA DAJE POSOJILA TUDI ZA KMETIJSKO DEJAVNOST:

- Kmetom, ki so usmerjeni v določeno kmetijsko proizvodnjo

- občanom, ki se poleg redne zaposlitve ukvarjajo s kmetijsko ali drugo dejavnostjo in svoje proizvode prodajajo

- občanom, ki se šele nameravajo ukvarjati s kmetijsko ali drugo dejavnostjo

Posojilo je možno dobiti za naslednje namene:

- nakup strojev in orodja
- nakup osnovnih sredstev za čebelarje

- nakup, graditev, dograditev ali adaptacijo gospodarskih poslopij in drugih objektov za opravljanje kmetijske dejavnosti

- nakup ali melioracijo kmetijskih zemljišč

- ureditev ali obnovo dolgotrajnih nasadov

- nakup živine za vzrejo ali zakol

- preureditev in oprema prostorov za kmečki turizem

Osnova za pridobivanje posojil je namensko varčevanje z rednimi mesečnimi pologi ali enkratnim pologom ali vezava dinarskih sredstev oziroma vezava dinarske protivrednosti prodanih konvertibilnih deviz.

Višina posojila znaša na vezavo dinarskih sredstev 250 %, na vezavo dinarske protivrednosti odprodanih konvertibilnih deviz 300 %.

Najdaljša doba vračanja posojila je odvisna od namena in je:

- do 12 let – za nakup, graditev, dograditev ali adaptacijo gospodarskih poslopij in drugih objektov za opravljanja kmetijske dejavnosti in preureditev prostorov za kmečki turizem ter za ureditev ali obnovo dolgoletnih nasadov

- do 6 let – za vse ostale prej naštetih namene.

Obrestna mera pri posojilih za kmetijsko dejavnost je zelo ugodna.

NENAMENSKI KREDITI:

Občanom, ki nujno potrebujejo gotovino – denar, priskoči naša banka na pomoč z nenamenskimi krediti. Od prodanih konvertibilnih deviz dobi občan 100 % posojila. Banka tudi takoj izplača občano dinarsko protivrednost od-

Srednja šola tekstilne usmeritve

Srednja šola tekstilne usmeritve Metlika ima tekstilno tehnološko usmeritev in naslednje programe:

a) pomočnik tekstilnega konfekarja — skrajšani program, šolanje traja od 18 mesecev do dveh let.

b) tekstilni konfekar:

— tekstilni konfekar I. — šolanje traja dve leti

— tekstilni konfekar II.

— šolanje traja tri leta (za program oz. smer se odločijo učenci šele po končanem prvem letu šolanja, se pravi, po skupni vzgojnoizobraževalni osnovi. Prednost pri vpisu za tekstilnega konfekarja II. imajo učenci, ki dosežejo boljši uspeh v prvem razredu).

Programa za pridobitev izobrazbe tekstilni tehnik (V. stopnja) nimamo, obstaja pa v Kranju. Za ta program se lahko odločijo učenci takoj po končanem osnovnošolskem šolanju ali pa po prvem letu srednje šole.

POGOJI ZA VPIS V 1. RAZRED SKRAJŠANEGA PROGRAMA:

a) končana osemletka

b) nedokončana osemletka, vendar izpolnjena osnovnošolska obveznost

V skrajšani program bomo sprejeli največ 30 učencev, v srednjega 60. Omejitvenih pogojev glede vpisa zaenkrat nimamo, če pa bodo potrebni, bodo o tem prijavljeni pravočasno obveščeni.

ŠTIPENDIJE: razpisujejo in dodeljujejo naslednje delovne organizacije (nanje je tudi treba nasloviti prošnje oz. v knjigarni kupljene in pravilno izpolnjene obrazce):

— Beti, Metlika

— Komet, Metlika

— Labod, Novo mesto

— Novoteks, Novo mesto

Za skrajšani program je razpisanih 10 štipendij, za srednji pa 45. Starši z nižjimi osebnimi dohodki naj se pozanimajo za štipendije iz združenih sredstev pri pristojnih zavodih za zaposlovanje.

V šolskem letu 1983/84 bo kadrovska štipendija približno 4.000 dinarjev. Starši, oglejte si razpis štipendij v prilogi Dela.

DIJAŠKI DOM: v Metliki ni dijaškega doma, je pa v 14 km oddaljenem Črnomlju. Prošnje za sprejem v dom pošljite na naslov: Dijaški dom Črnomelj, 68340 Črnomelj. Oskrbni dan v dijaškem domu bo v prihodnjem šolskem letu okoli 176 dinarjev.

POSEBNE UČILNICE: teh naša šola nima, imamo pa jih v najemu v Centru srednjih šol Črnomelj, kamor se učenci vozijo z vlakom ali z avtobusom enkrat tedensko (razen skrajšane programa). Telovadnico imamo v najemu pri Osnovni šoli Metlika.

TRAJANJE POUKA: s poukom pričnemo ob 7.15, traja pa do 13.30. Sobote so proste. Pričetek pouka bo 1. septembra 1983 in bo trajal prvo šolsko leto do 20. junija 1984.

MOŽNOSTI ZAPOSLOTITVE: po končanem šolanju imajo učenci možnost zaposlitve v vseh tekstilnih delovnih organizacijah lahke konfekcije. Več možnosti imajo učenci, ki prejemajo kadrovske štipendije.

MALICE: med šolanjem lahko malicajo učenci v restavraciji delovne organizacije, cena malice bo približno 45 dinarjev. To so topli obroki (v glavnem enolončnice). Sicer pa si lahko kupijo v restavraciji suho hrano.

PREDMETNIK ZA SKRAJŠANI PROGRAM (1. RAZRED)

1. SLOVENSKI JEZIK IN KNJIŽEVNOST

2. UMETNOSTNA VZGOJA

3. MATEMATIKA

4. NARAVOSLOVJE

5. DRUŽBOSLOVJE

6. OBRAMBA IN ZAŠČITA

7. TELESNA VZGOJA

8. ZDRAVSTVENA VZGOJA

9. OSNOVE TEHNIKE IN PROIZVODNJE

10. POZNAVANJE TEKSTILIJ

11. TEKSTILNO KONFEKCIJSKA TEHNOLOGIJA

12. PRAKTIČNI POUK

PREDMETNIK ZA SREDNJI PROGRAM (1. RAZRED)

1. SLOVENSKI JEZIK IN KNJIŽEVNOST

2. UMETNOSTNA VZGOJA

3. TUJI JEZIK (nemščina ali angleščina)

4. MATEMATIKA

5. FIZIKA

6. KEMIJA

7. BIOLOGIJA

8. SAMOUPRAVLJANJE S TEMELJI MARKSIZMA

9. ZGODOVINA

10. GEOGRAFIJA

11. OBRAMBA IN ZAŠČITA

12. TELESNA VZGOJA

13. ZDRAVSTVENA VZGOJA

14. OSNOVE TEHNIKE IN PROIZVODNJE

Poleg naštetega imajo učenci še:

— proizvodno delo (skrajšani program tri tedne, srednji dva)

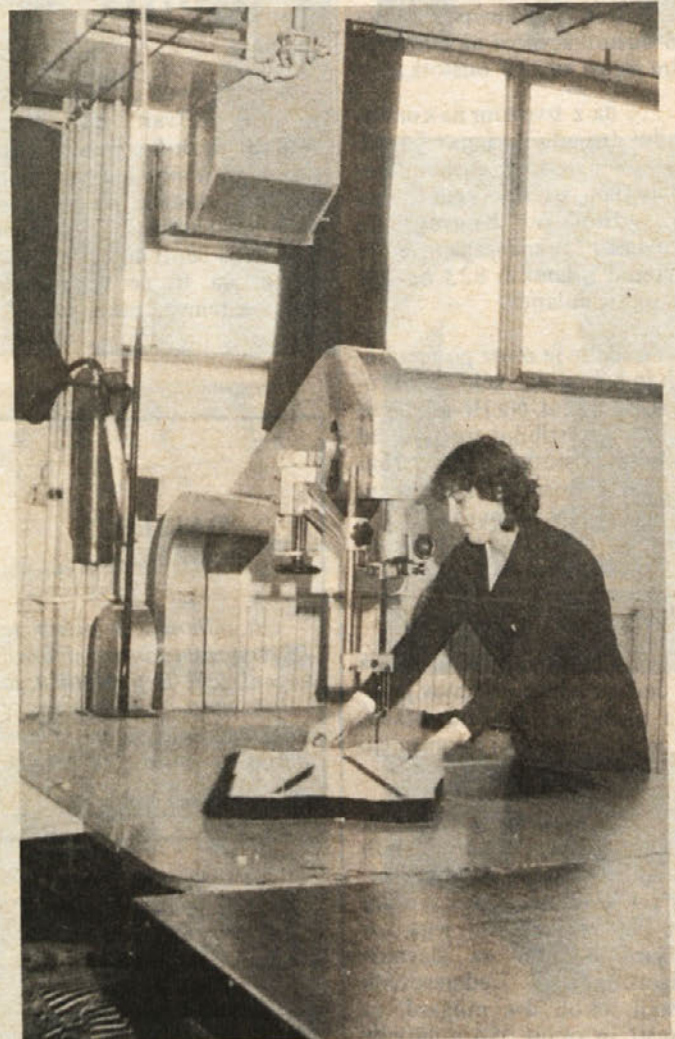
— kulturne, naravoslovne,

telesnokulturne in obrambne dneve

ŠTUDIJI OB DELU: ko se učenec zaposli (po uspešno končani šoli), ima možnosti za izobraževanje ob delu in iz dela. Ob delu lahko doseže V. stopnjo izobrazbe (tehnik), ima pa tudi vse možnosti za študiranje na višjih in visokih šolah.

Če vam je še kaj nejasnega, vprašajte, po telefonu (068) 58-170, interna 78.

Predsednik komisije za vpis in usmerjanje:
ANICA KOČEVAR

TAKO SE ROJEVAJO DRESI — Za delavce in delavke iz črnomaljske konfekcije radi rečemo, da svoje delo dobro opravljajo. To velja tudi za Majdo Stipanovič. Na fotografiji jo vidimo pri natančnem krojenju ženskih telovadnih dresov. Zanje vemo, da jih imajo dekleta rada, prav tako pa vemo, da v našem dresu nastopa, na primer, tudi znamenita drsalka Sandra Dubravčič. Majda je pri svojem delu spretna in natančna, zato ni čudno, da lahko skroji 50 plasti naenkrat.

Tako se kolne začetek

Mladi metliški pesniki pripravljajo izdajo svojih pesmi v skupni knjižnici z naslovom Tako se kolne začetek. Knjižnico bo izdala literarna sekcija osnovne organizacije ZSMS Metlika, likovno pa jo bo opremil Ivi Kukman. Zanimivo je, da imajo denar za tisk zagotovljen, nekaj tudi od prodaje Bevkovega Potopljenega sonca. Če se bodo odločili za predstavitev zbornika, bo to pravočasno objavljeno s plakati.

... da se je v prvih dveh mesecih letošnjega leta industrijska proizvodnja zmanjšala. V primerjavi z lanskim januarjem in februarjem je bila kar za 0,3 odstotka manjša. Izvozno usmerjene panoge si namreč ne morejo zagotoviti najnujnejših surovin in reprodukcijskega materiala in tovarne zato obratujejo z manjšo zmogljivostjo. To velja predvsem za tekstilno in gumarsko industrijo.

... da se zunanjetrgovinski primanjkljaj manjša, vendar je rast izvoza še vedno nižja od predvidene. Celotni izvoz se je v prvih dveh mesecih povečal za 5,6 odstotka, izvoz na konvertibilni trg pa za 27,7 odstotka.

... da z izvozom na konvertibilni trg zdaj krijemo 74 odstotkov uvoza, v enakem obdobju lani pa smo krili komaj 45 odstotkov. Konvertibilni trgovinski primanjkljaj se je zmanjšal z lanskih 823 na 298 milijonov dolarjev.

... da se je izvoz po republikah in pokrajinah zelo neenakomerno povečal. Na Hrvaškem se je na konvertibilni trg povečal za 67,7 odstotka, v ožji Srbiji za 35,8, v Bosni in Hercegovini za 17,1, v Makedoniji za 13,8, v Sloveniji za 11,1 in v Vojvodini za 9,6 odstotka. V Črni gori se je izvoz zmanjšal za 22, na Kosovu pa za 10,8 odstotka.

... da so se devizna nakazila in devizne vloge občanov januarja zmanjšale za 47 odstotkov, in da se ti dohodki zmanjšujejo že četrti mesec zapored.

... da je v začetku leta naš dolg v konvertibilnih devizah znašal 19 milijard dolarjev. Letos naj bi odplačali nekaj manj kot pet milijard, od tega 2,6 milijard dolarjev za glavnico dolgoročnih in srednjeročnih posojil, okoli dve milijardi za obresti in okoli 250 milijonov dolarjev za obveznosti, ki smo jih prenesli iz lanskega leta.

... da naj bi finančna podpora iz tujine v letošnjem letu znašala okoli 4,5 milijarde dolarjev. Ta denar naj bi porabili predvsem za poravnavo fiksnih in zajamčenih obveznosti, za devizne rezerve ter povečanje izvoza in uvoza najbolj nujnih deficitarnih izdelkov.

Razkošje v stelji

9. julija bodo organizirali člani društva Ivan Navratil vele veselico Razkošje v stelji. Letos ne bo na Vinomeru, ampak za gasilskim domom ali pa na kopalšču nasproti Popovičeve hiše. Kraj še ni določen, znano pa je, da to ne bo navadna veselica, temveč nekaj več.

DARILO IN BESEDE

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem delovni organizaciji Beti Metlika za odpravnino, sodelavkam v TOZD Konfekcija pa za lepo darilo in poslovilne besede.

ANDJELA MATELJAN

Henček v Drašičih

Mladina iz Drašič pripravlja za 1. maj veliko veselico. Zvedeli smo, da bo igral za ples Henček s svojimi fanti. Harmoniko bo pričel raztegovati že ob 17. uri, pelo, jedlo, pilo in plesalo pa se bo tja do polnoči. Kdor ne bo šel za prvi maj kam dlje, bo gotovo skočil v Drašiče.

Komet:

kadrovske novice

V obdobju od 1. januarja 1983 do 30. novembra 1983 so našo delovno organizacijo zapustile naslednje delavke in delavci:

1. Marica RADMAN
2. Karlin VUKŠINIČ – upokojitev
3. Marica MARIČ – upokojitev
4. Darinka BREGAR
5. Anica BRINC
6. Ana KOMIDAR
7. Ivanka GOLOBIČ
8. Biserka MARKOVIČ
9. Darja PEZDIREC
10. Nevenka MOHORČIČ,
11. Rudolf GRABRIJAN
12. Anica FIR
13. Dragica RIBARIČ
14. Božica PLESAC
15. Nada ŠTEFANIČ

Tri delavke so odšle zaradi velike oddaljenosti od doma in neustreznih prevozov, ostale pa bodo ostale doma, saj imajo urejene kmetije, ki potrebujejo delovno moč. Delavke iz Hrvaške odhajajo zaradi neurejenega varstva za otroke.

V skladu s kadrovskim štipendiranjem in spoznanjem o zaposlovanju, smo v delovno razmerje sprejeli tri naše štipendistke, ki so uspešno končale skrajšani program usmerjenega izobraževanja v Izbrazovalnem centru Beti Metlika, te pa so:

1. Vesna BLAŽINA – konfektor
2. Branka FIR – pom. tekst. konf.
3. Zlata JOVANOVIČ – pom. tekst. konf.

Od novo sprejetih sodelavk zahtevamo dober odnos do dela in sotovarišic.
J. C.

**MODNA REVIIJA
ALI PRVE LASTOVKE**

— Naš izobraževalni center je s svojimi sodelavkami, manekenkami, pred dnevi pripravil zanimivo modno revijo. Vemo namreč, da se začno kreatoriska razmišljanja navadno dobrega pol leta ali več pred modno sezono. Kakšna bo, morajo gledalcem, predvsem pa gledalkam, pričarati revije oblačil in metrskega blaga.

Naša delovna organizacija se je s svojimi proizvodi tokrat izkazala v Dugi Resi. Na letošnjem modnem krstu so brhke in izkušene Metličanke poskrbele za pravo poslastico in dobro razpoloženje, skrbno pripravljeno revijo, ki jo je vodil Toni Gašperič, pa so obiskovalci nagradili s pogostimi aplavzi.

Modele Beti so nosile manekenke Ljubica, Vesna, Tamara in Andreja. Torej — prva lastovka metliške Beti, modna revija, je poletela korajžno in visoko. Organizatorji obljublajo, da ji bo sledila jata ravno tako korajžnih ptic. Pa še nekaj: ob tako dobrih in prikupnih modelih sicer izkušene manekenke res niso imele veliko dela.

**Modna revija
v Rogancu**

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega očeta MIHAELA MILEKA iz Gribelj se iskreno zahvaljujem sindikalni organizaciji za darovani venec, sodelavkam pa za podarjeno denarno pomoč. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoča hčerka
Anica Starašinič

ZAHVALA

Ob boleči izgubi mame Ane Pirkovič se zahvaljujemo vsem, ki so nam podarili cvetje, izrekli sožalje in jo pospremili na njeni zadnji poti.

Jože Pirkovič in
Ivica Flajnik z
družinama

ZAHVALA

Ob težki in prerani smrti dragega brata FRANJA VUKSINIČA iz Dolnjega Bukovca se iskreno zahvaljujem sodelavkam iz TOZD konfekcija za denarno pomoč, osnovni organizaciji sindikata pa za venec. Hvala vsem, ki so mi izrekli sožalje, in ki so pospremili dragega Franja na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala gre tovarišu Janezu Gačniku, direktorju kmetijske zadruge za poslovilne besede.

Žalujoča sestra
Dragica Čulig
z družino

ZAHVALA

Ob prerani smrti drage mame MARE KNEZETIČ se iskreno zahvaljujem TOZD konfekcija Metlika za darovani venec, sodelavkam pa za denarno pomoč in izrečno sožalje.

Žalujoča hčerka
Danica Mestnik z
družino

SOCIALNA VARNOST:

Premalo
tehtnih
presojev

V naši družbi še vedno obstajajo kategorije občanov, ki jim je potrebno zagotoviti socialno varnost. Zato ima Skupnost socialnega skrbstva pomembno vlogo pri zagotavljanju socialne varnosti najbolj ogroženih kategorij občanov.

Ugotavljamo, da se je socialna varnost občanov, ki nimajo zadostnih sredstev za življenje ali so kako drugače ogroženi, izboljšala. Vsem tem zagotavljamo družbeno denarno pomoč kot edini ali dopolnilni vir preživljanja. Uživalcev DDP – edini vir, ki znaša 3.900 din mesečno, je trenutno v občini Metlika 16, DDP – dopolnilni vir, ki naj bi znašal povprečno polovico edinega vira, pa 68, vendar zaradi pomanjkanja finančnih sredstev pri skupnosti pomoč dodeljujemo v okviru možnosti.

V zadnjih letih je skupnost prevzela vrsto novih nalog in pristojnosti sodišč. Tako je dobila urejanje preživnin za otroke iz razvezanih zakonov in nezakonskih otrok, pa tudi za odrasle, urejanje stikov med otroci in starši, priznanje očetovstva, izvajanje predzakonskega in zakonskega svetovanja, opravljanje spravniških poskusov, dovolitve sklenitve zakonske zveze mladoletnim, naloge s področja usposabljanja otrok z motnjami v telesnem in duševnem razvoju. Obsežno področje dela predstavlja tudi rejništvo otrok, za katere starši iz različnih razlogov ne morejo skrbeti. Pomembne naloge so dane tudi s področja skrbništva mladoletnih otrok in odraslih občanov ter s področja alkoholizma, ki v zadnjem času zelo narašča.

V letu 1982 je skupnost vse leto poslovala s težavo, zato je bila prisiljena program skrbeti. Tako so bile črtane postavke začasne DDP, ki jih skupnost namenja tistim družinam ali posameznikom, ki zaradi različnih momentov zaidejo v situacijo, ko si sami ne morejo zagotoviti socialne varnosti ter financiranje medobčinskih humanitarnih organizacij, ki ravno tako sodijo v občinski program. Poleg tega je bila v letu 1982 uvedena participacija k oskrbnim stroškom otrok, ki se nahajajo na usposabljanju zaradi telesne ali

duševne prizadetosti in ne morejo obiskovati redne šole. Zavedati se namreč moramo, da so jih starši kljub duševni ali telesni prizadetosti dolžni preživljati, vendar ker so stroški oskrbe zelo visoki, ker se ti otroci večinoma nahajajo po domovih, jim pri tem pomaga družba v okviru svojih finančnih možnosti. Dejstvo je, da so starši po ustavi in zakonu dolžni preživljati svoje otroke, zato morajo tudi oni v okviru svojih možnosti prispevati k oskrbnim stroškom. Zato želimo in smo se dejansko v vseh primerih dogovorili s starši za sklenitev dogovora o udeležbi razen v dveh primerih, ko bo strokovna služba morala sprožiti postopek sodne izterjave. Dosledno je tudi izvajala participacijo k oskrbnim stroškom starejših občanov, ki se nahajajo v domskem varstvu.

Do lanskega leta smo Romom kot posebni etični skupini posvečali več pozornosti, zlasti v smislu pomoči pri urejanju njihovih bivalnih prostorov. V letu 1982 pa skupnost zaradi že omenjenih težav ni razpolagala z namenskimi sredstvi za Rome. Kljub temu so bili reševani po vseh skupnostih SIS, seveda v okviru razpoložljivih sredstev in

drugih možnosti. Menimo, da bi morala vsaka skupnost sprejeti svoje programe za Rome v okviru svoje dejavnosti, pa tudi delovne organizacije bi morale imeti večje razumevanje do zaposlovanja te populacije.

Tudi v letu 1983 bo morala skupnost glede na gospodarske razmere in ob relativno manjšem obsegu sredstev za zagotavljanje različnih oblik socialne varnosti še bolj izostriti pogoje in kriterije za dodeljevanje vseh vrst socialnovarstvenih pravic. Še bolj si bomo morali prizadevati za odpravljanje avtomatizmov, bolj upoštevati dejansko stanje, otresti se bomo morali parcialnega reševanja ter zagotoviti selektivnost pri odločanju v vseh primerih. Izpeljati bo potrebno načelo, da bi prejeli pomoč le tisti posamezniki ali družine, ki jo resnično potrebujejo. Kljub pomembnim premikom na tem področju v prejšnjih letih še vedno ugotavljamo, da nekatere krajevne skupnosti še nezadovoljivo uredničujejo naloge pri dajanju mnenj in bo potrebno tudi na tem področju vložiti več naporov za objektivnejše presojanje socialnih in materialnih razmer v posamezni družini.

Skupnost socialnega skrbstva,

NADA KRAŠOVEC

BOJ ZA IZVOZ – V eno od prednostnih nalog našega gospodarstva se uspešno vključujejo tudi v črnomaljski konfekciji. Na sliki je prizor iz šivalnice, kjer dekleta šivajo kopalke, ki jih uspešno prodajamo tudi preko naših državnih meja. Vsaka deviza je namreč še kako dobrodošla.

OKTET VITIS – Na proslavi, posvečeni osmemu marcu, je pel tudi oktet Vitis. Prireditev je bila v restavraciji naše delovne organizacije. Oktet Vitis poje že dobra štiri leta in četudi je doživel več kadrovskih sprememb, je njegovo petje ubrano. Fantje so nastopili tudi v Mirni peči. (Foto: Branko Matković)

Načela disciplinskega postopka

Med številnimi oblikami odgovornosti, ki se prepletajo v delovnem razmerju (kazensko-pravna, pravnokazenska, odškodninska oz. materialna odgovornost), je gotovo najpomembnejša disciplinska odgovornost. Delavec v delovnem razmerju namreč nima samo pravic, pač pa tudi obveznosti in s tem odgovornosti do drugih delavcev v temeljni organizaciji, pa tudi do združenega dela v najširšem smislu. Vsako ustvarjalno delo nalaga delavcu obveznosti. Če te obveznosti krši, mora seveda odgovarjati.

Omejili se bomo samo na odgovornost za kršitve delovnih obveznosti. To odgovornost ugotavlja disciplinska komisija v disciplinskem postopku. Vsak disciplinski postopek pa ima, ne glede na težo ali vrsto ukrepa, težke in daljnosežne, posledne in neposredne posledice. Zato je potrebno poznati potek disciplinskega postopka. Smisel in namen določb o disciplinski odgovornosti pa bomo poznali le, če bomo poznali tudi načela postopka, kar bo odločilnega pomena za uspešno

vodenje postopka, za njegovo zakonitost, predvsem pa za ugotavljanje delavčeve odgovornosti (oz. neodgovornosti). Ker pa poznavanje teh načel ni pomembno le za člane disciplinske komisije, ampak tudi za vse delavce, bomo na tem mestu v nekaj nadaljevanjih predstavili načela disciplinskega postopka (po dr. Borisu Strohsacku). Ob seznanitvi s posameznimi načeli si bo marsikdaj lahko odgovoriti tudi na vprašanje, ki ni neposredno urejeno v posameznih aktih (zakonih ali samoupravnih splošnih aktih).

1. Načelo vzajemnosti – pomeni, da so delavci v temeljni organizaciji odgovorni za kršitve drug drugemu. Ta odgovornost pa se kaže v dveh smereh: drug drugemu so delavci odgovorni v sami temeljni organizaciji in drug drugemu v najširšem smislu. Ta druga vrsta odgovornosti je razvidna: 1. iz pravice, da lahko začetek disciplinskega postopka zahteva organ izven temeljne organizacije (družbeni pravobranilec samoupravljanja, pristojni organ družbenopolitične skupnosti); 2. iz pravice druge temeljne organizacije, da zahteva uvedbo disciplinskega postopka, če ima kaka kršitev posledice tudi v tej drugi temeljni organizaciji; 3. iz sestava disciplinske komisije – obvezna prisotnost zunanje člana, to je delavca, ki ni v delovnem razmerju v tisti temeljni oz. delovni organizaciji kot delavec, katerega odgovornost se ugotavlja; 4. iz pravice ugovora zoper odločbo disciplinske komisije

vsakega predlagatelja (tudi zunanje) in ne samo delavca.

2. Načelo enakopravnosti – to načelo pomeni, da je glede odgovornosti za kršitve delovnih obveznosti vsak delavec enakopraven z drugimi delavci. Tako je mogoče uvesti disciplinski postopek zoper vsakega delavca, ne glede na njegova pooblastila in odgovornosti in mu izreči vsakega izmed ukrepov, ki so predvideni za tako vrsto kršitve. To načelo pomeni tudi, da ima vsak delavec, ne glede na njegov položaj v temeljni organizaciji, povsem enak položaj v disciplinskem postopku, kar se tiče možnosti zagovora, navajanja dokazov in obrambe.

Naslednjič več še o drugih načelih.

BRANKO MATKOVIČ

VEČ KOT ČETRTINO V IZVOZ

Lani je Zastava iz Kragujevca izdelala komaj 160 tisoč avtomobilov, prav toliko kot leta 1976. Tako nizko proizvodnjo so dosegli predvsem zaradi neradne dobave delov iz kooperacije. Za letos so si v Zastavi zagotovili rednejšo dobavo delov in surovin, zato planirajo, da bodo proizvedli kar šestdeset tisoč vozil več. Od 212 tisoč vozil, kolikor jih planirajo izdelati letos, naj bi jih izvozili kar 53.728. Za 140 milijonov dolarjev Zastav 101, Fiatov 750, Jugov in Zastav 128 naj bi prodali na konvertibilni trg, za 1,8 milijona pa na klirinški.

VELIK GOSPODARSKI POMEN ODPADKOV

V času, ko zaradi takih ali drugačnih vzrokov dolgo ali tudi zaman čakamo na surovine iz uvoza, postajajo vse bolj dragocene odpadne surovine, ki jih lahko z veliko prednostjo in donosno ponovno uporabimo, da ne govorimo še o drugih pozitivnih platch ponovne uporabe surovin. Po podatkih Splošnega združenja za trgovino Jugoslavije smo v vsej državi v letu 1981 zbrali 1.767.052 ton koristnih odpadkov ali 4,56 odstotka več kot leto poprej. Iz industrije smo v letu 1980 dobili 93,4 odstotka koristnih odpadkov, leto pozneje pa že 95,5 odstotka.

... da bo že v začetku aprila v naših kioskih moč dobiti tuji tisk, saj so zanj potrebne vsote že zagotovljene. Tako bodo prvi turisti v novi turistični sezoni lahko izbirali med znanimi tujimi revijami.

... da so vse nejasnosti okoli dinarskih čekov že preteklost. Izdali jih bomo v kratkem, ta čas pa pripravljamo navodila za uporabo. Nekaj zanimivosti: natisnili jih bomo v vrednosti 100, 200, 500 in 1000 dinarjev. Tujci jih bodo lahko kupili za devize v katerikoli izmed 5000 menjalnic po vsej državi. Z njimi bodo kupovali vse blago in plačevali razne storitve. Če bodo plačevali z dinarskim čekom, bodo imeli pravico do 10-odstotnega popusta le pri poravnavanju računa za hotelske ali gostinske usluge.

... da je po presoji Svetovne banke, ki je pred dnevi objavila študijo o zunanjih dolgovi držav v razvoju, vrednost skupnih javnih in zasebnih srednjeročnih in dolgoročnih dolgov 98 držav v razvoju dosegla leta 1982 529 milijard dolarjev in za 14,5 odstotka več, kot je bilo leta poprej. Po teh podatkih je bilo ob koncu leta 1981 v tej skupini 13 držav, katerih posamični dolgovi so presegli 12 milijard dolarjev, skupni pa so bili vredni 345 milijard dolarjev. Te države so Alžirija, Argentina, Brazilija, Čile, Republika Koreja, Egipt, Indija, Indonezija, Izrael, Mehika, Turčija, Venezuela in Jugoslavija. Kljub visokemu obsegu zadolžitve in kljub težavam pri odplačevanju dolgov analitiki Svetovne banke sorazmerno vedro obravnavajo zdajšnja pogajanja med dolžniki in upniki, ki vlivajo upanje, da bo kmalu rešeno vprašanje normalnega poravnavanja zunanjih obveznosti.

... da smo po podatkih sklada za živinorejo Jugoslavije lani izvozili za 462 milijonov dolarjev mesa, živine, mesnih izdelkov in sladkovodnih rib. Letos naj bi izvoz zaokrožili na 470 milijonov dolarjev, vendar želje porovno otežuje naša neorganiziranost, kajti imamo kar 80 organizacij, ki se ukvarjajo z izvozom mesa. Največ naših zrezkov pojeda v Italiji.

... da ta čas začasno biva v tujini okoli 70.000 delavcev iz naše republike. Med njimi je precej predšolskih otrok in šolarjev, za katere je v več državah organiziran dopolnilni pouk v slovenskem jeziku. Oddelki so v 8 evropskih državah, in sicer v Avstriji, Belgiji, ČSSR, Franciji, ZR Nemčiji, Švedski, Švici, Veliki Britaniji, skupaj 157, od tega v ZRN 119. Z 2360 učenci dela 54 slovenskih učiteljev, ki so se javili za pomoč. Letos je pri dopolnilnem pouku v Avstriji 147 osnovnošolcev, v Belgiji 15, v Švici 214, v Veliki Britaniji 22, v ČSSR 3, za Francijo ni podatkov, na Švedskem 75, v ZRN pa 133 predšolskih otrok in 1884 osnovnošolcev. Na organiziranih skupinskih obiskih je bilo lani v domovini okoli 600 otrok.

... da so se realni osebni dohodki v zadnjih treh letih zmanjšali za četrtno. Nekaj podatkov: osebni dohodki, ki smo jih prejeli lanskega decembra, so bili kar za 3,1 nižji od tistih iz 1981. leta, sicer pa so bili zneskovno za 25,4 odstotka višji, saj je osebni dohodek decembra 1981. leta znašal 15.813 dinarjev.

... da največji osebni dohodek v federaciji znaša 50.986 dinarjev, prejemajo pa ga člani predsedstva SFRJ in predsednica ZIS Milka Planinc. Osebni dohodki zveznih sekretarjev in članov ZIS se gibljejo med 37 in 47 tisoč dinarjev. V te prejemke je vračunano tudi minulo delo.

... da imajo v zadarski delovni organizaciji SAS izjemno lepe osebne dohodke. Najnižji je 25.000 din, najvišji pa 130.000 dinarjev. Od 235 delavcev jih dela samo 13 v režiji. Kuhar naprimer dobi vsak mesec v kuverti od 40 do 45 tisočakov.

... da v sedanjem času ne kaže skrajševati vojaškega roka s 15 na 12 mesecev. O tem je razpravljala tudi odbor zveznega zbora skupščine SFRJ na podlagi poročila ZIS. Vse kaže, da do skrajšanja še ne bo prišlo, kajti v nasprotnem primeru bi najbrž zmanjšali bojno pripravljenost JLA.

GOTOVI IZDELKI – Ena izmed faz dela v črnomaljski konfekciji je tudi pakiranje gotovih izdelkov, in sicer otroških pulijev in telovadnih dresov. Dekleta v Črnomlju so najbolj zadovoljna, kadar je dela dovolj. Kaj to pomeni, bržkone ni potrebno razlagati, zlasti zato, ker gre veliko izdelkov na tuja tržišča. Na sliki sta Franciška Bahor in Jožefa Bahor, izkušeni delavki, brez katerih bi si parkiranje kar težko predstavljali.

Kadrovske štipendije

Delovna organizacija Beti Metlika razpisuje v šolskem letu 1983/84 24 kadrovske štipendije, in sicer:

- pomočnik tekstilnega konfeksionarja 6 štipendij
- konfeksionar I. 7 štipendij
- konfeksionar II. 7 štipendij
- tekstilni kemik II. 2 štipendiji
- dipl. ing. tekstilne tehnologije 2 štipendiji

Prijave za razpis kadrovske štipendije morajo prosilci vložiti najkasneje do 15. julija, tisti, ki se bodo naknadno vpisali, pa najkasneje v 30 dneh po vpisu.

Kandidati morajo prijavi oz. vlogi (obr. DZS 8,40 – Vloga za uveljavljanje socialnovarstvenih pravic) priložiti:

- potrdilo o vpisu v šolo
- overjen prepis oz. fotokopijo zadnjega šolskega spričevala oz. potrdilo višješolske ali visokošolske org. zdr. dela o opravljenih izpitih
- potrdilo o premoženjskem stanju družine in številu družinskih članov, ki živijo v skupnem gospodinjstvu
- potrdilo o dohodkih staršev v preteklem letu

Prijave z zahtevanimi doku-

menti bo sprejemala Kadrovska služba „Beti“, Tovarniška 2, Metlika.

MARIJA MATEKOVIČ

Brigadirski zdravo

Preteklo leto se je metliška brigada Janko Brodarič udeležila mladinske delovne akcije

Kras. Naš pokrovitelj je bila Beti.

Brigada je bila popolna, zato smo brigadirji krepko poprijeli za orodje in kraško kamenje, ki je bilo več kot trdo, se je kar drobilo. Delo je bilo res težko, toda nihče ni bil utrujen. Vedno smo našli kaj za dobro voljo in smeh. Dnevi so minevali, kot bi trenil.

Tudi v naselju smo se dobro odrezali. Pridno smo izdelovali stenčase, za katere smo ideje prinašali s trase, obiskovali smo razne krožke in tečaje...

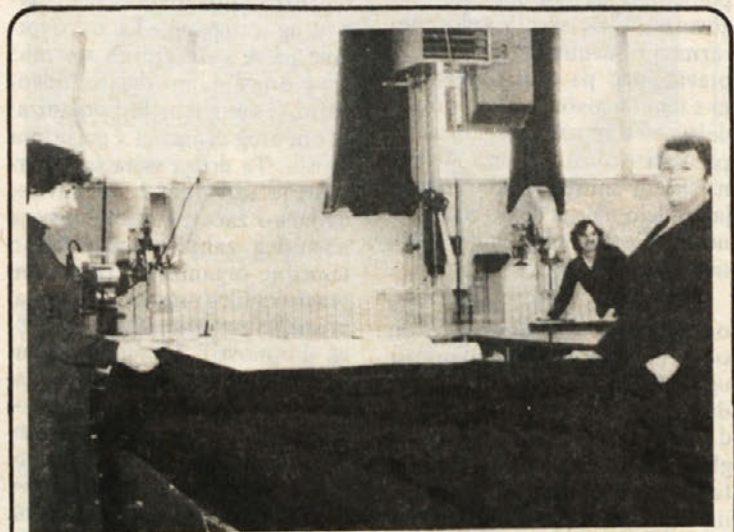
Naša brigada je bila mlada, saj je bilo njeno povprečje komaj šestnajst let in pol. Toda kljub temu smo bili kos vsem težavam in problemom. Na koncu akcije smo prejeli najvišje priznanje „trak akcije“ in z njim še kopico volje in moči za prostovoljno delo.

Slovo je bilo težko. Obljubili smo si, da se še kje srečamo. No, ker obljuba dela dolg, smo se že drugič sestali. Prvič na Polzevem pri Višnji gori in pred kratkim na Vogerju nad Bohinjem. Tako je ponovno zadonel po skalah naš brigadirski ZDRAVO.

Obujali smo dogodke s Krasa in vse, kar nam je narekovalo srce. Med prijetnim pogovorom pa so se vrstile pesmi, ki smo jih „privlekli“ vsak iz svojega kotička.

Domov smo se vračali veseli in nasmejani. Bilo je lepo, čeprav je bila udeležba nekoliko manjša, kot na akciji. Sicer pa – začenja se novo brigadirsko leto. Srečali se bomo na trasi.

ANITA GRAHEK

POLAGANJE BLAGA – Na fotografiji so delavke iz naše črnomaljskega tozda. V ospredju sta Majda Mavrin in Marija Mavser, izkušeni in pridni delavki, ki vesta, da bo tudi od njunega dobrega dela odvisen končni uspeh delovne organizacije. „Kamen na kamen...!“ pravita delavki, pa prideš do uspeha. Sicer pa polagata blago za grobo krojenje, in sicer za drese. Še drobna zanimivost: na „mizo“ položita tudi do 50 in več plasti.

Vinska vigred po metliško

Društvo vinogradnikov Bele krajine pripravlja Vinsko vigred, to je razstavo belokranjskih vin. Da ne bi slučajno manjkali na tej fešti, ki se bo odigravala od 22. do 24. aprila na vseh treh metliških trgih, objavljamo program. Pokazite ga še znanecem, prijateljem, sorodnikom, pošljite ga komu.

PETEK, 22. 4.

18.15 Promenadni koncert Mestne godbe Metlika na Trgu svobode

19.00 Kviz o vinogradništvu in kletarstvu na grajskem dvorišču

20.30 Otvoritev kulinarčne razstave in razstave ročnih del v razstavnem prostoru Belokranjskega muzeja. Po ogledu bo družabni večer vinogradnikov v grajski kleti.

20.30 Sprejem folklorne skupine iz nemškega Lauterbacha v poročni dvorani

SOBOTA, 23. 4.

10.00 Slavnostna seja društva vinogradnikov Bele krajine s podelitvijo priznanj in diplom ter s kulturnim programom

10.00 Promenadni koncert Mestne godbe Metlika na Parti-

zanskem trgu. Hkrati razstava in pokušnja vin in belokranjskih specialitet

Nastop tamburašev društva Ivan Navratil na Trgu svobode 13.30 Prihod okoli 300 kolesarjev kolesarskega društva Rog Franek iz Ljubljane na Trg svobode

14.00 Na vseh treh trgih bodo izmenično nastopale folklorne skupine iz: Lauterbacha, Črnomlja in Metlike

16.00 Na Trgu svobode bo igral ansambel Henček s svojimi fanti, na Partizanskem trgu pa ansambel Galebi.

NEDELJA, 24. 4.

10.00 Promenadni koncert Mestne godbe Metlika na Partizanskem trgu. Hkrati razstava in pokušnja vin in belokranjskih specialitet

10.00 Predavanje ing. Borisa Beloglavca o vinogradništvu v menzi vinske kleti

14.00 Na vseh treh trgih bodo izmenično nastopale folklorne skupine iz: Lauterbacha, Preloke, Adlešič in Semiča

16.00 Na Partizanskem trgu bo igral ansambel Henček s svojimi fanti, na Trgu svobode pa ansambel Galebi

NESREČE PRI DELU:

Zaenkrat zadovoljivo

V letu 1982 smo imeli samo pet nesreč pri delu, od teh so se štiri zgodile v delovnem času, predvsem zaradi nepazljivosti pri delu, ena pa je bila lažja prometna nesreča pri odhodu z dela.

Pogostnost nesreč pri delu majhna, saj je na sto zaposlenih delavcev evidentirano le 1,11 dni izgube delovnega časa.

Pri vsaki nesreči smo povprečno izgubili 3,4 dni, ko so bili delavci v bolniškem staležu.

Iz podatkov je razvidno, da smo imeli malo nesreč pri delu, in da je organizacija varstva pri delu ter sama organizacija dela v naši delovni organizaciji, vedno boljša. To pove tudi podatek, da smo v letu 1981 zabeležili 11 nesreč pri delu, v letu 1982 pa le 5 nesreč. Da bo varstvo pri delu še boljše, bomo že letos v prvi polovici meseca septembra ponovno imeli prekus znanja iz tega področja za vse vodilne in vodstvene kadre v Kometu.

J. C.

Izobra- ževanje delegatov

Skupščina občine Metlika je že na eni izmed prvih sej sprejela program usposabljanja delegatov za DPS in SIS. Tako smo v Kometu imeli prvi seminar 16. 3. 1983, udeležili pa so se ga skoraj vsi delegati.

Vsebina seminarja je bila sestavljena iz dveh tem:

- delovanje delegatskega sistema, organiziranost in metode dela ter vloge subjektivnih sil,
- aktualne gospodarske naloge in politične razmere v občini

Oba predavatelja, Milena Pavlovič in Milan Travnikar, sta gradivo podala v razumljivem jeziku ter s tem pritegnila delegate, da so zavzeto poslušali.

Verjetno bi delegati dobili še več podatkov o gospodarstvu v občini, če ne bi na željo vseh navzočih predavatelja skrajšala podajanje in s tem omogočila, da so delegati lahko odšli na avtobus, saj jih je večina vezana na prevoz z dela.

Pa še nekaj. Vsi imajo še nekaj zemlje, vinograda. Čas zahteva, da se v lepem vremenu vse pripravi za setev, da se obreže vinska trta, da se na vsakem koščku zemlje posadi solata, čebula, korenček itd. Pri načrtovanju takih seminarjev, ki so potrebni delegatom, bomo morali upoštevati tudi to.

V programu usposabljanja je bilo sprejeto, da bodo seminarji potekali v zimskih mesecih, ko imajo ljudje več časa zase in za družbeno politično delo. Vendar se odgovorni za izvedbo seminarjev niso tega držali. Želimo, da se to ne bo ponavljalo.

J. C.

SLOVENIJA IMA PREMOG

Raziskave Geološkega zavoda v Sloveniji so v zadnjih dveh letih pokazale, da imamo za polovico večje zaloge premoga, kot smo jih doslej odkrili. Po podatkih iz leta 1976 naj bi slovenske premogovne zaloge znašale 800 milijonov ton, novjše raziskave pa so tem dodale še približno 400 milijonov ton. Zanimivo je, da ocenjujejo, da je približno 48 tisoč ton zalog lignita tudi v Globokem pri Brežicah.

... da so naši delavci, začasno zaposleni na tujem, večino svojih deviznih prihrankov, ocenjenih na približno 11 milijard dolarjev, vložili v tuje banke. Pa ne morebiti zavoljo obresti, ki so tam pogostokrat nižje kot pri nas, pa tudi ne zato, ker ne bi zaupali v naše banke, saj vedo, da je porok za njihove naložbe država. Glavni krivec za to je predvsem premajhna poslovnost naših bank, ki svojih programov niso prilagodile potrebam varčevalcev.

PRIHRANEK ENERGIJE

Ponovna uporaba odpadnih surovin pomeni tudi velik prihranek pri energiji. Za 420 tisoč ton odpadkov črne metalurgije bi morali na primer izločiti železo iz 700 ton rude s 60 odstotki kovine, poleg tega pa za pridobivanje grodlja iz odpadnih surovin porabijo dvainpolkrat manj energije, pa tudi investicijski stroški so manjši. Vsaka tona starega papirja, ki jo vrnejo v proizvodni proces, obvaruje pred sečnjo tri do pet kubičnih metrov lesa. Ni dvoma, da imamo še nekaj rezerv, s katerimi bomo ohranili naša naravna bogastva.

JUGOSLAVIJA MED SVETOVNO „ELITO“

Jugoslavija med največjimi svetovnimi dolžniki v letu 1982 zavzema „solidno“ deseto mesto. Na tej lestvici zavzema prvo mesto Brazilija, ki je imela v letu 87 milijard dolarjev dolgov, na drugem mestu pa je Mehika z 80,1 milijarde dolarjev dolga. Na tej lestvici so pred Jugoslavijo, ki ima po informaciji Morgan garanty trust company 19 milijard dolarjev dolga, še naslednje države: Argentina, Južna Koreja, Venezuela, Izrael, Poljska, ZSSR in Egipt. Po že omenjenih virih naj bi Jugoslavija v letu 1983 morala odplačati 6 milijard dolarjev, to pa je 41 odstotkov od skupnega izvoza blaga.

ZAHVALA

Ko je ugasnilo življenje moje drage mame MARGARETE PLUT iz Drašič št. 39, so se je spomnili tudi vsi moji sodelavci. Zahvaljujem se vsem, ki so mi stali v težkih trenutkih ob strani. Še posebej se zahvaljujem osnovni organizaciji sindikata TOZD Kodranka in volna za podarjeno cvetje in vence. Pa tudi za denar.

Alojz Plut z družino

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi dragega očeta se iskreno zahvaljujem sindikalni organizaciji TOZD Metraža obrat pletilnica za podarjeni venc. Lepa hvala sodelavcem za izrečeno sožalje in tolažbo.

Žalujoča
Mara Novosel

ZAKAJ POTREBUJE KAMELA TAKO MALO VODE?

Filter v nosu pri kamelah preprečuje, da bi se pri izdihavanju izgubljala vlaga.

Dve kameli sta kar šestnajst dni v puščavi Negev pod nadzorom izraelskih strokovnjakov z univerze v Tel Avivu, pri več kot 40 stopinjah Celzija, vzdržali brez vode. Za ta eksperiment so se odločili, ker so poskušali najti vzrok, zakaj kamele potrebujejo za življenje tako malo vode.

Presenetila jih je ugotovitev, da pri človeku prekriva nosna sluznica le kakšnih deset kvadratnih centimetrov nosne votline, pri kameli pa kar stokrat več. Pri vsakem vdihu se zrak na poti skozi nos navlaži na nosni sluznici. Človek torej, če izdihne liter zraka, izgubi 46 miligramov vlage. Kamela ima to sposobnost, da zaradi velike površine nosne sluznice, ki je močno nagubana, pri izdihavanju izgubi 66 odstotkov manj vlage.

Strokovnjaki želijo s tem fenomenom pri kamelah seznaniti in zanj navdušiti tehnike, ki bi lahko to spoznanje uporabili pri klimatskih napravah, kjer gre v izgubo, zlasti v vročih krajih, mnogo dragocene vode.

ZAKAJ MORAJO ALIGATORJI ŽIVETI V TROPIH?

Kot večina živih bitij so se tudi aligatorji morali prilagoditi določenemu dnevnemu in let-

nemu ritmu. Podnevi najraje ždijo na soncu, ko pa se stemni, gredo v vodo. Spomladi ležejo jajca, jeseni in pozimi pa so mnogo manj aktivni. Zanimivo je, da imajo tak bioritem, čeprav nimajo ščitnice.

Običajno namreč ščitnica pri skoraj vseh plazilcih in sesalcih uravnava bioritem, ko proizvaja hormon melatonin. Kot so ugotovili ameriški znanstveniki, imajo aligatorji zelo malo tega hormona – nič več kot živali, ki jim z operativnim posegom

odstranijo ščitnico.

Neznatne količine hormona, ki pa je kljub vsemu v krvi aligatorjev, nastajajo v žlezi v očesnem kotičku; nikakor pa ta količina ne zadošča, da bi uravnala prilaganje te živalske vrste na dan in noč oziroma letne čase.

Na osnovi raziskav so zoologi prišli do naslednjih sklepov: aligatorji spadajo v isti podrazred plazilcev kot že izumrli dinosavri – tudi ti niso imeli (tako kažejo najdbe njihovih skele-

to) ščitnice. To pa ni prav nič presenetljivo, kajti ko so se razvijali dinosavri, je bilo podnebje toplo, brez večjih temperaturnih sprememb. Ščitnico in hormon melatonin bi bili potrebovali plazilci le tedaj, če bi prišlo do velikih vremenskih sprememb.

Kot je znano, so dinosavri izumrli že pred približno 65 milijoni let. Ohranili so se le aligatorji, ki živijo danes v tropskih, to je toplih predelih na zemlji.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11									12
13			14		15			16	
17		18		19				20	
21				22			23		
24			25		26	27			
28		29			30				
31				32					
33		34	35					36	
37	38			39		40			41
42			43		44			45	

VODORAVNO: 1. Starejša kamena doba, 11. Okrasek, 12. Kisik, 13. Drago Tršar, 14. Polmer, 15. Sadni škodljivec, 17. Praktičen človek, ki vidi življenje takšno, kot je. 20. Brane Matkovič, 21. Prejšnja oznaka najmanjše fizikalne enote za delo, 22. Drago Ivanc, 23. Napiši: ODO, 24. Bismut, 25. Renij, 26. Priimek srbskega pisatelja (Momo), 28. Ena od žitaric, 30. Opoj, 31. Italijanska radiotelevizija, 32. Složen, 33. Avstrijca, 34. Neredi, 36. Sever (medn.), 37. Priimek direktorice TOZD Konfekcija Beti Metlika, 39. Amper, 40. Vzklik, 41. Rimski 5, 42. Mitološki letalec, 43. Utajitev.

NAVPIČNO: 1. Direktor gospodarsko planskega sektroja v Beti, 2. Žila odvodnica, 3. Začetnice imena in priimka starejše srbske popevkarice, 4. Na Angleškem plemiška stopnja med viskontom in markizom, 5. Znamka italijanskih kamionov, 6. Poučni slovar, priročnik, 7. Navkljub (hrv.), 8. Turistično transportno podjetje, 9. Rimski 1, 10. Požrešna, pelikanu podobna ptica z jastrebjem kljunom, 16. Trebuh (lat.), 18. Začetnice imena in priimka odgovornega urednika Vežila, 19. Pri Rimljanih 13. ali 15. dan v mesecu, 23. Letoviški kraj nedaleč od Reke, 25. Radij, 27. Spremljevalec Venere, boginje ljubezni (zlasti v rimski in renesančni umetnosti), 29. Vrsta buče, 32. Ime pevke Prodnik, 35. Vzhod (medn.), 38. Začetnici imena in priimka našega velikega misleca in teoretika marksizma, 41. Voltamper, 43. Po francoskem fiziku imenovana kratica na toplomerih, kjer je lestvica razdeljena na 80°, 44. Uran, 45. Jod, (Sestavil: Jože Novak)

VEZILO, glasilo delovnih ljudi DO Beti in Kometa, ureja uredniški odbor: Toni Gasperič (glavni in odgovorni urednik), Slobodanka Videtič, Janez Zele, Desimir Milovanović, Vida Segina, Marija Jakljevič, Jože Gerkič, Tone Omerzel, Ivica Rajgelj, Jožica Cigič, Zdenka Gerkič, Branko Herak, Milena Pavuna, Zvonka Gorenc, Sonja Zorc, Marjetka Zele, Milka Mavrin, Jože Novak, Vera Kostelec, Miodir Čikič, Ivan Brodarič in Irena Kostevc. Tehnični urednik: Janez Pezelj. Vežilo izhaja v nakladi 2300 izvodov, in sicer enkrat na mesec. grafična priprava in tisk DITC Novo mesto. Naslov izdajatelja: BETI, Tovarniška 2, Metlika.